

FINLANDS FÖRFATTNINGSSAMLING

Utgiven i Helsingfors den 29 augusti 2017

574/2017

Lag om ombud för obligationsinnehavare

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

1 §

Tillämpningsområde

Denna lag tillämpas på ombud för obligationsinnehavare.

Bestämmelserna i 5 kap. tillämpas på säkerhetsagenter vid andra kollektiva finansieringsarrangemang med säkerhet än obligationslån, om inte något annat har avtalats.

Vad som i denna lag föreskrivs om obligationslån och obligationer tillämpas också på sådan lånebaserad gräsrotsfinansiering som avses i lagen om gräsrotsfinansiering (734/2016) och på andra sådana värdepapper som i huvudsak kan betraktas som skuldinstrument, om inte något annat har överenskommit i ett ombudsavtal.

2 §

Definitioner

I denna lag avses med

1) *ombud* en juridisk person som är verksam som näringsidkare och som förbundit sig att handla för obligationsinnehavarnas gemensamma räkning på det sätt som överenskommit i ett ombudsavtal,

2) *ombudsavtal* sådana villkor i ett obligationslån och sådana med obligationslån förknippade avtal där det bestäms om ett ombuds verksamhet och om ombudets rättigheter och skyldigheter i förhållande till obligationsinnehavarna,

3) *kollektivt finansieringsarrangemang med säkerhet* en samling avtal där fler än en finansör ger en gäldenär penninglån och där en säkerhetsagent för borgenärernas gemensamma räkning sörjer för förvaringen och realiseringen av säkerheter och för annat förfo-
gande över säkerheterna i rättsligt hänseende.

3 §

Bestämmelsernas dispositiva och tvingande karaktär

Avvikelser från bestämmelserna i denna lag får göras genom ett avtal, om inte något annat föreskrivs i denna lag eller om det inte annars ska betraktas som förbjudet.

2 kap.

Utseende av ombud för obligationsinnehavare samt ombudets oberoende, ombudets verksamhet och ombudsavtalets bindande verkan

4 §

Utseende av ombud och ombudets oberoende

Enligt vad som bestäms i ett ombudsavtal kan det för obligationsinnehavarna utses ett eller flera ombud att i enlighet med avtalet bevaka obligationsinnehavarnas intressen.

Om det utses ett ombud för obligationsinnehavarna ska denne vara oberoende i förhållande till emittenten och den som ordnar emissionen, om inte något annat har avtalats i ombudsavtalet.

Den som utses till ombud ska till sitt förfogande ha förfaranden för att identifiera och förhindra intressekonflikter. Den som utses till ombud ska innan den tar emot uppdraget uppge alla de omständigheter som kan äventyra oberoendet i förhållande till emittenten och den som ordnar emissionen eller som kan ge anledning till befogade misstankar i detta avseende. Avvikelser från det som föreskrivs i detta moment kan inte avtalas.

5 §

Ombudsavtalets bindande verkan

Ett ombudsavtal är bindande både för nuvarande och framtida obligationsinnehavare och även för obligationsinnehavarnas borgenärer.

6 §

Rättigheter och skyldigheter till följd av ombudsavtal

Ett ombud ska vid fullgörandet av sitt uppdrag behandla obligationsinnehavarna lika.

Ombudet får inte tillämpa förfaranden som strider mot god värdepappersmarknadssed enligt 1 kap. 2 § i värdepappersmarknadslagen (746/2012).

De åtgärder som ombudet vidtar med stöd av ombudsavtalet har direkt rättsverkan på obligationsinnehavarna. En rättshandling där ett ombud har överskridit sina befogenheter är dock inte bindande för obligationsinnehavarna om den andra parten i rättshandlingen kände till eller borde ha känt till att befogenheterna överskreds.

Paragrafen är tvingande och avvikelser från den kan inte avtalas.

7 §

Ombuds rätt att bedriva verksamhet

Om inte något annat har överenskommits i ett ombudsavtal har ett ombud rätt att för obligationsinnehavarnas del eller i deras namn samt för samtliga obligationsinnehavares gemensamma räkning

1) väcka talan mot emittenten eller tredje man i ärenden som gäller obligationslånet och föra talan i rättegångar om obligationslånet utan särskilt bemyndigande av obligationsinnehavarna,

2) ansöka om att emittenten ska försättas i konkurs i enlighet med konkurslagen (120/2004) samt företräda obligationsinnehavarna och föra deras talan och använda alla obligationsinnehavares röstetal vid en emittents konkurs utan särskilt bemyndigande av obligationsinnehavarna,

3) ansöka om att emittenten ska inleda ett saneringsförfarande i enlighet med lagen om företagssanering (47/1993), något annat lämpligt inhemskt eller utländskt insolvensförfarande eller ett myndighetsförfarande med motsvarande verkningar,

4) förorda emittentens ansökan om inledande av saneringsförfarande, företräda obligationsinnehavarna och föra talan samt använda alla obligationsinnehavares röstetal vid de förfaranden som nämns i 3 punkten,

5) förvara säkerheter som har ställts för obligationslånet, realisera dem och annars i rättsligt hänseende förfoga över dem,

6) i ärenden som gäller en ändring av en emittents företagsstruktur och företagsform handla på ett sätt som är bindande för de obligationsinnehavare som ombudet företräder,

7) ta emot meddelanden för obligationsinnehavarnas del i de fall som avses i 1–6 punkten.

I ombudsavtalet kan det bestämmas att ombudet har rätt eller skyldighet att handla självständigt eller endast i enlighet med anvisningar från samtliga obligationsinnehavare eller från sådana obligationsinnehavare som företräder en viss i ombudsavtalet bestämd andel av obligationerna.

8 §

Ombuds informationsskyldighet

Ett ombud är skyldigt att utan dröjsmål informera obligationsinnehavarna om väsentliga förändringar i sin egen ekonomiska situation och om andra omständigheter som inverkar på fullgörandet av skyldigheterna enligt ombudsavtalet.

Ombudet ska hålla ombudsavtalet tillgängligt för obligationsinnehavarna.

I lånevillkoren ska anges på vilket sätt de hålls allmänt tillgängliga om de inte finns att tillgå hos ombudet.

Paragrafen är tvingande och avvikelser från den kan inte avtalas.

9 §

Återkallande och hävning av ombuds representationsrätt samt byte av ombud och ombuds avgång

En enskild obligationsinnehavare kan inte återkalla ett ombuds representationsrätt och befogenheter eller säga upp ett ombudsavtal. Ingen av ombudsavtalets parter kan ensidigt säga upp eller häva ombudsavtalet under dess giltighetstid.

Om en näringsidkare avförs ur det register som avses i 15 § 1 mom. eller har förlorat sitt oberoende i förhållande till emittenten, ska det omedelbart vidtas åtgärder för att utse ett nytt ombud på det sätt som överenskommits i ombudsavtalet, om det inte har överenskommits att ett ombud inte längre ska anlitas för obligationslånet i fråga. Om det i ombudsavtalet inte har överenskommits om förfarandet för hur ett nytt ombud ska utses i de fall som avses ovan är emittenten skyldig att vidta åtgärder för att utse ett nytt ombud.

Upphörandet av ett ombuds uppdrag kan inte träda i kraft innan ett nytt ombud har utsetts, om inte det i enlighet med ombudsavtalet har överenskommits att ett ombud inte längre ska anlitas för obligationslånet i fråga.

3 kap.

Obligationsinnehavares verksamhet

10 §

Verksamhetsförbud

Obligationsinnehavarna kan inte självständigt utöva de befogenheter som ombudet fått med stöd av ombudsavtalet eller de rättigheter som ombudet har enligt denna lag eller andra rättigheter som genom ombudsavtalet överförs till ombudet och som annars tillkommer obligationsinnehavare.

11 §

Beslutsförfarande

Obligationsinnehavarna fattar beslut om ombuden och deras verksamhet på det sätt som överenskommits i ombudsavtalet.

4 kap.

Säkerheter och behandling av tillgångar

12 §

Säkerheter för obligationslån

När säkerhet har ställts för ett obligationslån har ombudet rätt att för obligationsinnehavarnas gemensamma räkning utöva alla rättigheter som tillkommer en säkerhetsinnehavare, om inte något annat har överenskommits i ombudsavtalet.

En enskild obligationsinnehavare har inte parallellt med säkerhetsinnehavaren den rätt som tillkommer denna att utnyttja säkerheterna för ett obligationslån eller bestämma om dem.

13 §

Förvaring av annans egendom åtskilt från ett ombuds tillgångar

Ett ombud ska ordna tillförlitlig förvaring och hantering av de penningmedel (*kundmedel*) och säkerheter för obligationslån som obligationsinnehavarna anförtrot ombudet.

Förvaringen och hanteringen av säkerheter för obligationslån ska ske gemensamt för samtliga obligationsinnehavares räkning och separat från förvaringen och hanteringen av ombudets egna tillgångar.

Ombudet ska vid förvaring och hantering av kundmedel särskilt se till att de egna tillgångarna hålls klart åtskilda från kundmedlen.

Ombudet ska bokföra kundmedlen på ett tillförlitligt sätt så att enskilda obligationsinnehavares kundmedel är tillräckligt väl specificerade separat från övriga obligationsinnehavares kundmedel.

Paragrafen är tvingande och avvikelser från den kan inte avtalas.

5 kap.

Anlitande av säkerhetsagenter vid kollektiva finansieringsarrangemang med säkerhet

14 §

Bindande verkan och oåterkallelighet av de rättigheter som en säkerhetsagent har i egenskap av säkerhetsinnehavare

Vid ett kollektivt finansieringsarrangemang med säkerhet har säkerhetsagenten rätt att för borgenärernas gemensamma räkning utöva alla rättigheter som tillkommer en säkerhetsinnehavare, om inte något annat har avtalats. I fråga om bindande verkan för kollektiva finansieringsarrangemang med säkerhet och säkerhetsagentens åtgärder tillämpas på motsvarande sätt vad som föreskrivs i 5 och 6 § i denna lag.

En enskild borgenär som medverkar i finansieringsarrangemanget har inte parallellt med säkerhetsinnehavaren den rätt som tillkommer denna att utnyttja de säkerheter som hänför sig till finansieringsarrangemanget och att bestämma om dem och inte heller rätt att ensidigt återkalla sådana rättigheter som har getts säkerhetsagenten, om inte något annat har avtalats.

6 kap.

Rätt att verka som ombud för obligationsinnehavare

15 §

Registreringsskyldighet och registeranmälan

En näringsidkare får verka som ombud i obligationslån över vilka det har offentliggjorts eller ska offentliggöras sådana av Finansinspektionen godkända prospekt som avses i 3–5 kap. i värdepappersmarknadslagen eller i obligationslån för vilka det har gjorts eller görs en ansökan om att de ska tas upp till handel på en i 2 kap. i värdepappersmarknadslagen avsedd reglerad marknad i Finland eller en i det kapitlet avsedd multilateral handelsplattform, endast om näringsidkaren i enlighet med detta kapitel har blivit registrerad som ombud i det offentliga register som Finansinspektionen för över ombud för obligationsinnehavare.

En näringsidkare får verka som ombud i sådan lånebaserad gräsrotsfinansiering som avses i lagen om gräsrotsfinansiering endast om näringsidkaren i enlighet med detta kapitel har blivit registrerad som ombud i det offentliga register som Finansinspektionen för över ombud för obligationsinnehavare.

Den som har för avsikt att verka som ombud ska i sin registeranmälan lämna

- 1) de uppgifter som avses i 17 § 1 mom. 1 och 2 punkten,
- 2) uppgift om de personer som avses i 18 § 1 och 2 mom. och vars tillförlitlighet och kännedom om obligationsmarknadens funktion ska bedömas,
- 3) en redogörelse för de i 18 § avsedda personernas utbildning och arbetslivserfarenhet,
- 4) en affärsplan som avses i 18 § 5 mom.

Den som gör anmälan ska på begäran av Finansinspektionen lämna också andra uppgifter som behövs för att bedöma om förutsättningarna för registrering uppfylls.

16 §

Undantag från registreringsskyldigheten

Registreringsskyldigheten gäller inte kreditinstitut, betalningsinstitut, försäkringsbolag, fondbolag, värdepappersföretag, förmedlare av gräsrotsfinansiering, förvaltare av alternativa investeringsfonder eller andra företag för finansiella tjänster som beviljats auktorisation av Finansinspektionen eller av en motsvarande tillsynsmyndighet i en stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (*EES-stat*) eller i en stat inom Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling (*OECD-stat*) och inte heller andra parter som tillhandahåller finansiella tjänster och som är föremål för en sådan tillsynsmyndighets motsvarande tillsyn när de verkar som ombud i Finland.

Registreringsskyldigheten gäller inte näringsidkare som är etablerade i någon annan EES-stat eller OECD-stat och som endast tillfälligt fungerar som ombud i Finland eller som utsetts till ombud i obligationslån som emitteras av ett finländskt företag i någon annan EES-stat eller ett tredjeland.

Ett i 1 mom. avsett ombud som beviljats auktorisation av Finansinspektionen eller är registrerat i det register som förs av Finansinspektionen ska till Finansinspektionen anmäla när ombudet börjar eller slutar verka som ett sådant ombud för obligationsinnehavare som avses i denna lag.

17 §

Uppgifter som ska föras in i registret och anmälan om ändringar

Följande uppgifter ska föras in i registret:

- 1) näringsidkarens fullständiga namn eller, om sådant saknas, firma, bifirma, företags- och organisationsnummer eller någon annan motsvarande beteckning och besöksadress till samtliga verksamhetsställen där näringsidkaren har ombudsverksamhet,
- 2) fullständigt namn på de personer vars tillförlitlighet och kännedom om obligationsmarknadens funktion kontrollerats i samband med handläggningen av registeranmälan,
- 3) registerbeteckning som tilldelats av Finansinspektionen och datum för registrering,
- 4) skäl till och tidpunkt för avregistrering,
- 5) offentliga varningar som meddelats anmälaren och ordningsavgifter och påföljdsavgifter som påförts anmälaren och sådana förbud som förenats med vite.

Ombudet ska utan dröjsmål göra anmälan till Finansinspektionen om förändringar i de i 15 § 3 mom. avsedda uppgifter som införts i registret samt om upphörande av affärsverksamheten.

18 §

Förutsättningar för registrering

Finansinspektionen ska registrera den som gör en registeranmälan som ombud, om

- 1) anmälaren har rätt att utöva näring i Finland,
- 2) anmälaren inte har försatts i konkurs,
- 3) anmälaren inte genomgår ett saneringsförfarande för företag och inte har fått sin handlingsbehörighet begränsad,
- 4) anmälaren och de som hör till dess verkställande ledning är tillförlitliga,
- 5) anmälaren eller den som handlar på uppdrag av anmälaren som helhet betraktat har en sådan kännedom om obligationsmarknadens funktion som kan anses vara behövlig med tanke på arten och omfattningen av verksamheten som ombud,
- 6) övriga krav enligt denna paragraf uppfylls.

En person som hör till den verkställande ledningen hos den som gör en registeranmälan anses inte tillförlitlig i den mening som avses i 1 mom. 4 punkten om han eller hon genom en lagakraftvunnen dom har dömts till fängelsestraff under de fem senaste åren före bedömningstidpunkten eller till bötesstraff under de tre senaste åren före bedömningstidpunkten för ett brott som kan anses visa att personen i fråga är uppenbart olämplig för ombudsverksamhet eller att arbeta i ett ombuds verkställande ledning, eller om han eller hon annars genom sin tidigare verksamhet har visat sig uppenbart olämplig för sådana uppgifter.

En registrering förutsätter dessutom att anmälaren har minst 50000 euro i eget kapital eller en yrkesansvarsförsäkring, bankgaranti eller annan motsvarande säkerhet som enligt Finansinspektionens bedömning är tillräcklig,

En yrkesansvarsförsäkring som avses i 3 mom. och som enligt Finansinspektionens bedömning är tillräcklig ska uppfylla åtminstone följande villkor:

1) om försäkringen inbegriper självrisk, ska försäkringsgivaren betala försäkringserättningen till den skadelidande utan avdrag för självrisken,

2) försäkringen ska ge ersättning för skada som uppstår till följd av en gärning eller försummelse under försäkringsperioden och beträffande vilken ersättningsanspråk anförs skriftligen hos anmälaren eller försäkringsgivaren under försäkringens giltighetstid eller inom tre år från försäkringens upphörande.

Anmälaren ska ha en affärsplan och den ska ges in till Finansinspektionen för kännedom. Vid bedömning av affärsplanen ska särskild vikt fästas vid förvaltningen av kundmedel och säkerheter, hållandet av kundmedel åtskils från ombudets egna tillgångar, ombudets verksamhet i förhållande till obligationsinnehavarna och ordnandet av eventuella ombudstjänster samt sådan upphandling av sakkunnigtjänster som grundar sig på avtal om utläggning och dokumentationen av upphandlingen.

Finansinspektionen kan vägra registrering, om det med beaktande av omständigheterna är uppenbart att anmälaren har för avsikt att vara mellanhand för någon annan eller om anmälaren inte förmår visa hur oberoendet i förhållande till emittenten och den som ordnar emissionen har säkrats.

19 §

Avregistrering

Finansinspektionen ska avregistrera ett ombud, om

1) ombudet har avslutat sin affärsverksamhet,

2) förutsättningarna för registrering enligt 18 § 1 mom. 1–4 punkten eller 18 § 2–4 mom. inte längre uppfylls,

3) det är uppenbart att ombudet är mellanhand för någon annan eller ombudet har försummat att säkra sitt oberoende i förhållande till emittenten och den som ordnar emissionen,

4) förutsättningen för registrering enligt 18 § 1 mom. 5 punkten inte längre uppfylls och ombudet inte inom den tidsfrist som Finansinspektionen har angett i sin uppmaning har anmält nya personer som uppfyller kraven, eller

5) det i ombudets eller dess verkställande lednings verksamhet förekommer allvarliga eller upprepade försummelser.

Tillsyn och påföljder

20 §

Tillsyn

Finansinspektionen utövar tillsyn över efterlevnaden av bestämmelserna i denna lag, med undantag av bestämmelserna i 5 kap.

Finansinspektionen har rätt att ur det bötesregister som avses i 46 § i lagen om verkställighet av böter (672/2002) få de uppgifter som behövs för att utreda tillförlitligheten hos en fysisk person som registrerats som ombud eller som hör till ombudets verkställande ledning. I fråga om rätten att få uppgifter ur straffregistret gäller separata bestämmelser.

I syfte att trygga obligationsinnehavarnas ställning eller av andra vägande skäl kan Finansinspektionen bestämma att emittenten eller ombudet ska sammankalla obligationsinnehavarna till möte.

21 §

Tillhandahållande av information

Var och en har rätt att genom att ange företags- och organisationsnummer, firma eller bifirma för ett företag få uppgifter om företaget ur registret. Uppgifter om de anmälnings-skyldiga som införts i registret kan också sökas samlat på grundval av näringsverksamhet.

Trots bestämmelserna i 16 § 3 mom. i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) får uppgifter om en fysisk persons namn och födelse-tid lämnas ut ur registret i form av utskrifter, genom teknisk anslutning eller på något annat sätt i elektronisk form eller göras allmänt tillgängliga i ett elektroniskt datanät. Personuppgifter ska i ett elektroniskt datanät endast kunna sökas som enskild sökning.

Följande uppgifter i registret ska Finansinspektionen dock hålla allmänt tillgängliga med hjälp av ett elektroniskt datanät:

- 1) näringsidkarens namn och firma, eventuell bifirma, företags- och organisationsnummer eller någon annan motsvarande beteckning, huvudkontor och besöksadress till de verksamhetsställen där det bedrivs ombudsverksamhet,
- 2) namnet på verkställande direktören och dennes ställföreträdare, på medlemmar och ersättare i styrelsen och jämförbara organ och på ansvariga bolagsmän,
- 3) registreringsdatum,
- 4) offentliga varningar som meddelats anmälaren samt ordningsavgifter och påföljdsavgifter som påförts anmälaren och sådana förbud som förenats med vite.

Finansinspektionen får lämna ut uppgifter om personbeteckningens slutled ur registret endast om utlämnandet uppfyller kraven i 16 § 3 mom. i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet. För att uppgifter om personbeteckningens slutled ska lämnas ut ur registret krävs det att den som ber om uppgifterna ger Finansinspektionen en utredning om att de skyddas på ett ändamålsenligt sätt.

22 §

Straffbestämmelser

Den som uppsåtligt i strid med 15 § 1 mom. är verksam som ombud utan att vara registrerad ska för *ombudsbrott* dömas till böter eller fängelse i högst ett år, om inte gärningen är ringa eller strängare straff för den föreskrivs någon annanstans i lag.

23 §

Skadeståndsskyldighet

Ombud är skyldiga att ersätta skada som de uppsåtligen eller av oaktsamhet har orsakat aktörer som de företräder eller andra personer genom ett förfarande som strider mot denna lag eller bestämmelser som utfärdats eller föreskrifter som meddelats med stöd av den. En skada anses ha orsakats av oaktsamhet, om inte ombudet visar att ombudet har handlat omsorgsfullt och om inte skadan har orsakats enbart genom brott mot bestämmelserna i 6 § 1 eller 2 mom.

En investerare har rätt att kräva ersättning för skada som orsakats honom eller henne också av verkställande direktören, medlemmar i styrelsen eller jämförbara organ samt ansvariga bolagsmän hos ombudet, om skadan har berott på att dessa uppsåtligen eller av oaktsamhet har underlåtit att se till att de skyldigheter som avses i 13 § fullgörs i verksamheten.

På jämkning av skadestånd och fördelning av skadeståndsansvaret mellan två eller flera skadeståndsskyldiga tillämpas 2 och 6 kap. i skadeståndslagen (412/1974).

8 kap.

Särskilda bestämmelser

24 §

Överklagande

Bestämmelser om överklagande av beslut som Finansinspektionen meddelat med stöd av denna lag finns i 73 § i lagen om Finansinspektionen (878/2008).

Ett beslut enligt denna lag om avregistrering enligt 19 § ska iaktas även om det överklagas, om inte besvärsmyndigheten bestämmer något annat.

25 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 1 september 2017.

26 §

Övergångsbestämmelser

Denna lag tillämpas på sådana emissioner av obligationslån som genomförs efter det att lagen har trätt i kraft.

Den som verkar som ombud i sådana obligationslån som emitteras efter denna lags ikraftträdande och över vilka det offentliggörs prospekt enligt värdepappersmarknadslagen ska lämna en ansökan om registrering senast tre månader från denna lags ikraftträdande.

En registeranmälan kan tas till behandling innan denna lag träder i kraft, och den som har gjort anmälan kan föras in i det register som avses i 15 § 1 mom. när lagen träder i kraft.

Bestämmelserna i 22 § i denna lag börjar tillämpas tre månader från denna lags ikraftträdande.

574/2017

Helsingfors den 25 augusti 2017

Republikens President
Sauli Niinistö

Finansminister Petteri Orpo